

GN-2002

Seat No. _____

B. A. (Sem. I) Examination

November / December - 2013

F.E. - 101 : Sanskrit

स्वप्नवासवदत्तम् - अंक १, २, ३ - भासः

(Compulsory) (New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ (अ) गमे ते त्रश श्लोकोऽनो अनुवाद करो : 15/15 ८
- (१) धीरस्याश्रमसंश्रितस्य वसतस्तुष्टस्य वन्यैः फलै-
मार्नार्हस्य जनस्य वल्कलवतस्त्रासः समुत्याद्यते।
उत्सिक्तो विनयादपेतपुरुषो भाग्यैश्चलैर्विस्मितः
कोऽयं भो निभृतं तपोवनमिदं ग्रामीकरोत्याज्ञया ॥
- (२) कस्यार्थः कलशेन, को मृगयते वासो यथानिश्चितं
दीक्षां पारितवान् किमिच्छति पुनर्देयं गुरोर्यद भवेत्।
आत्मानुग्रहमिच्छतीह नृपजा धर्माभिरामप्रिया
यद यस्यास्ति समीपितं वदतु तत कस्याद्य किं दीयताम् ॥
- (३) विस्त्रब्धं हरिणाश्चरन्त्यचकिता दशागतप्रत्यया
वृक्षाः पुष्पफलैः समृद्धविटपाः सर्वे दयारक्षिता।
भूयिष्ठं कपिलानि गोकुलधनान्यक्षेत्रवत्यो दिशो
निःसंदिग्धमिदं तपोवनमयं धूमो हि बह्माश्रयः ॥
- (४) अनाहारे तुल्यः प्रततरुदितक्षाम वदनः
शरीरे संस्कारं नृपतिसमदुःखं परिवहन।
दिवा वा रात्रौ वा परिचरति यत्नैर्नरपतिं
नृपः प्राणान् सद्यस्त्यजति यादि तस्याप्युपरमः ॥

(૫) યગા વાસોપેતાઃ સલિલમવગાઢો મુનિજનઃ
 પ્રદીપ્તોઽગ્નિર્ભાતિ પ્રવિચરતિ ધૂમો મુનિવનમ્।
 પરિભ્રષ્ટો દૂરાદ્ રવિરપિ ચ સંક્ષિપ્તકિરણો
 રથં વ્યાવર્ત્યાસૌ પ્રવિશતિ શનૈરસ્તશિખરમ્॥

(બ) ગમે તે બે સસંદર્ભ સમજાવો :

૫

- (૧) દુઃખં ન્યાસસ્ય રક્ષણમ્।
- (૨) સર્વજનમનોભિરામં યલુ સૌભાગ્ય નામ।
- (૩) ધન્યા યલુ ચક્રવાકવધૂઃ યાન્યોન્યવિરહિતા ન જીવતિ।
- (૪) શક્યં ભણિતું શરચાપહીનઃ કામદેવ ઇતિ।

૨ સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ની આધાર સામગ્રી દર્શાવી નાટકમાં ભાસની
 મૌલિકતા વર્ણવો.

૧૪

અથવા

બ્રહ્મચારી પ્રસંગ અને તેનું નાટ્યગત મહત્ત્વ ચર્ચો.

૩ નાટ્યકાર તરીકે ભાસની સિદ્ધિઓ અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો.

૧૪

અથવા

વાસવદત્તાનું પાત્રાલેખન કરો.

૪ ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો :

૧૪

- (૧) કૌતુકમાલાગુંફન પ્રસંગ
- (૨) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ - શીર્ષક

(૩) સ્વપ્નવાસવદત્તમની સ્થાપના

(૪) સ્વપ્નવાસવદત્તમના બીજા અને ત્રીજા અંકનું મહત્વ.

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં જવાબ આપો. ૧૪

(૧) ભાસના નાટકોની શોધ કોણે અને ક્યારે કરી ?

(૨) પલટાતા ભાગ્યને યૌગન્ધરાયણ કોની સાથે સરખાવે છે ?

(૩) રાજમાતા કોણ હતી ? તેનું નામ શું હતું ?

(૪) ઉદયન માટે જ્યોતિષીની ભવિષ્યવાણી કઈ હતી ?

(૫) યૌગન્ધરાયણની માગણીના સંદર્ભમાં કાંચુકીય શું કહે છે ?

(૬) બીજા અંકના પ્રવેશકને ટૂંકમાં વર્ણવો.

(૭) વાસવદત્તા શા માટે ઉદયનને નિરપરાધી માને છે ?

(૮) પ્રોષિતભર્તૃકા એટલે શું ? તે કેવી રીતે રહે છે ?

(૯) નાન્દી શ્લોકમાં કોની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે ?

(૧૦) ઉદયન કોના જેવો લાગતો હતો ?

(૧૧) દડો રમવાથી પદ્માવતી કેવી લાગે છે ?

(૧૨) કૌતુકમાલામાં કઈ કઈ ઔષધિઓ ગૂંથવામાં આવે છે ?